CONCLUSIE VAN ADVOCAAT-GENERAAL F. G. JACOBS van 17 maart 2005 [1]

1. Met zijn twee verzoeken om een prejudiciële beslissing wenst het College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nederland) te vernemen of de richtlijn gevaarlijke stoffen [2] een lidstaat toestaat, aanvullende voorwaarden te stellen voor het op de markt brengen en het gebruik van een biocide waarvan de werkzame stof is genoemd in bijlage I bij deze richtlijn.

De communautaire regeling

2. Voor de onderhavige zaken is zowel de richtlijn gevaarlijke stoffen als de biocidenrichtlijn [3] van belang. Eerstgenoemde richtlijn harmoniseert de voorwaarden voor het op de markt brengen en het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten die zijn genoemd in een meermaals gewijzigde bijlage. Laatstgenoemde richtlijn strekt tot harmonisatie van de voorwaarden voor het toelaten en het op de markt brengen van biociden (voorheen „niet in de landbouw gebruikte bestrijdingsmiddelen" genoemd) waarvan de toegelaten werkzame stoffen dienen te worden genoemd in limitatieve lijsten die in de verschillende bijlagen worden opgenomen. De lijsten van de stoffen die in deze bijlagen moeten worden opgenomen, zijn echter nog niet vastgesteld, zodat de richtlijn nog geen volle werking heeft.

3. Beide richtlijnen, en de wijzigingen in eerstgenoemde richtlijn, zijn op verschillende tijdstippen vastgesteld op grond van de artikelen 100 en 100 A EG-Verdrag (thans, na wijziging [4], de artikelen 94 EG en 95 EG).

4. Artikel 94 EG bepaalt dat de Raad, met eenparigheid van stemmen, richtlijnen vaststelt voor de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen

1 — Oorspronkelijke taal: Engels.

2 — Richtlijn 76/769/EEG van de Raad van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (PB L 262, blz. 201), zoals gewijzigd bij met name richtlijn 83/478/EEG van de Raad van 19 september 1983 (PB L 263, blz. 33), richtlijn 89/677/EEG van de Raad van 21 december 1989 (PB L 398, blz. 19) en richtlijn 94/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 1994 (PB L 365, blz. 1).

3 — Richtlijn 98/8/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 betreffende het op de markt brengen van biociden (PB L 123, blz. 1).

4 — In het geval van artikel 100 A.

van de lidstaten welke rechtstreeks van invloed zijn op de instelling of de werking van de gemeenschappelijke markt.

5. Artikel 95, lid 1, EG bepaalt dat, in afwijking van artikel 94 EG en tenzij anders is bepaald, de Raad met gekwalificeerde meerderheid maatregelen vaststelt inzake de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die de instelling en de werking van de interne markt betreffen.

6. Artikel 95 EG bepaalt verder dat wanneer een lidstaat, nadat een harmonisatiemaatregel is genomen, het noodzakelijk acht, nationale bepalingen te handhaven [5] of te treffen [6] betreffende onder meer de bescherming van het milieu, hij de Commissie in kennis stelt van de bepalingen en van de redenen voor het handhaven of het vaststellen ervan. De Commissie keurt de betrokken nationale bepalingen goed of wijst die af, nadat zij heeft nagegaan of ze al dan niet een middel tot willekeurige discriminatie, een verkapte beperking van de handel tussen de lidstaten of een hinderpaal voor de werking van de interne markt vormen. [7]

5 — Artikel 95, lid 4, EG.

6 — Artikel 95, lid 5, EG; de voorgestelde bepalingen moeten gebaseerd zijn op nieuwe wetenschappelijke gegevens.

7 — Artikel 95, lid 6, EG.

De richtlijn gevaarlijke stoffen

7. De richtlijn gevaarlijke stoffen is vastgesteld op grond van artikel 100 EG-Verdrag (thans artikel 94 EG). De considerans ervan bevat de volgende overwegingen:

„Overwegende dat voorschriften voor het op de markt brengen van gevaarlijke stoffen en preparaten de bescherming van de bevolking en in het bijzonder van de personen die deze stoffen gebruiken, moeten beogen;

Overwegende dat zij moeten bijdragen tot de bescherming van het milieu tegen alle stoffen en preparaten die milieugiftige eigenschappen hebben of het milieu kunnen verontreinigen;

Overwegende dat zij tevens moeten bijdragen tot herstel, behoud en verbetering van de kwaliteit van het leven van de mens;

Overwegende dat in de lidstaten voorschriften zijn vastgesteld betreffende gevaarlijke stoffen en preparaten; dat deze voorschriften uiteenlopen wat de voorwaarden voor het op de markt brengen en het gebruik betreft; dat deze verschillen een belemmering vormen voor het handelsverkeer en rechtstreeks van invloed zijn op de totstandkoming en de werking van de gemeenschappelijke markt;

Overwegende dat het derhalve van belang is deze belemmering op te heffen en dat het te dien einde noodzakelijk is de wettelijke bepalingen die in de lidstaten ter zake van kracht zijn, onderling aan te passen." [8]

8. Artikel 1, lid 1, bepaalt:

„Onverminderd de toepassing van andere desbetreffende communautaire voorschriften heeft deze richtlijn betrekking op de beperking van het op de markt brengen en het gebruik van de in [bijlage I] [9] genoemde gevaarlijke stoffen en preparaten in de lidstaten van de Gemeenschap."

9. Artikel 2, eerste volzin, luidt als volgt:

„De lidstaten nemen de nodige maatregelen opdat de gevaarlijke stoffen en preparaten die in [bijlage I] zijn aangegeven, alleen onder de daarin vastgestelde voorwaarden op de markt kunnen worden gebracht of gebruikt."

10. Bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen is bij richtlijn 89/677 [10] aldus gewijzigd dat arseenverbindingen daarin zijn opgenomen. Richtlijn 89/677 is vastgesteld op grond van artikel 100 A EG-Verdrag (thans, na wijziging, artikel 95 EG). De eerste overweging van de considerans ervan luidt als volgt:

„Overwegende dat maatregelen dienen te worden vastgesteld die ertoe bestemd zijn de interne markt geleidelijk tot stand te brengen in de loop van een periode die op 31 december 1992 eindigt; dat de interne markt een ruimte zonder binnengrenzen omvat, waarin het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal is gewaarborgd."

11. In de achtste overweging van de considerans wordt verklaard:

„Overwegende dat bepaalde, als oppervlaktebekleding gebruikte aangroeiwerende preparaten die ter bescherming van scheepsrompen en/of uitrusting onder water worden gebruikt, een schadelijke uitwerking hebben op het aquatische leven ten gevolge van het gebruik van bepaalde chemische verbindingen, met name arseen-, kwik- en tinverbindingen; dat voor een betere bescherming van het milieu voorschriften dienen te worden vastgesteld voor het gebruik van deze verbindingen in dergelijke preparaten."

8 — De eerste, de tweede, de derde, de vierde en de vijfde overweging van de considerans.

9 — Richtlijn 83/478 (zie voetnoot 2) houdende wijziging van de richtlijn gevaarlijke stoffen, waarbij de bijlage werd gewijzigd in bijlage I.

10 — Zie voetnoot 2.

12. Punt 20 van bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen, zoals gewijzigd, betreft „[a]rseenverbindingen" en punt 20.1 bevat de voorwaarden voor het op de markt brengen en het gebruik van dergelijke verbindingen en bepaalt inzonderheid:

„Worden niet toegelaten als verbindingen en bestanddelen van preparaten die bestemd zijn om te worden gebruikt:

[...]

b) ter bescherming van hout.

In dit geval is het verbod niet van toepassing op oplossingen van anorganische zouten die koper, chroom of arseen bevatten en in industriële installaties worden gebruikt voor het impregneren van hout onder vacuüm of onder druk.

[...]"

13. Bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen is bij richtlijn 94/60 [11] aldus gewijzigd dat ook creosoot daarin is opgenomen. Richtlijn 94/60 werd vastgesteld op grond van artikel 100 A EG-Verdrag (thans, na wijziging, artikel 95 EG). In de considerans ervan wordt verklaard:

„Overwegende dat de maatregelen moeten worden vastgesteld die ertoe zijn bestemd de interne markt tot stand te brengen; dat de interne markt een ruimte zonder binnengrenzen omvat, waarin het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal is gewaarborgd;

Overwegende dat de werkzaamheden betreffende de interne markt mede zouden moeten leiden tot een verbetering van de kwaliteit van het bestaan en van de bescherming van de gezondheid en veiligheid van de consument; [...]

[...]

Overwegende dat creosoot, zoals gedefinieerd in de bijlage bij deze richtlijn, schadelijk voor de gezondheid kan zijn vanwege het gehalte aan stoffen waarvan bekend is dat zij kankerverwekkend zijn; dat het gebruik van creosoot voor de behandeling van hout en het in de handel brengen en het gebruik van met creosoot behandeld hout daarom dienen te worden beperkt;

11 — Zie voetnoot 2.

Overwegende dat sommige bestanddelen van creosoot slecht afbreekbaar zijn en negatieve effecten op organismen in het milieu hebben; dat deze bestanddelen ten gevolge van het gebruik van behandeld hout in het milieu terecht kunnen komen;

[...]

Overwegende dat de beperkingen die bepaalde lidstaten reeds aan het gebruik of aan het in de handel brengen van [creosoot] of van de preparaten die [creosoot] bevatten hebben gesteld, rechtstreekse gevolgen hebben voor de totstandkoming en de werking van de interne markt; dat een onderlinge aanpassing van de wettelijke bepalingen van de lidstaten op dit gebied daarom noodzakelijk is en dat bijlage I bij [de richtlijn gevaarlijke stoffen] derhalve dient te worden gewijzigd." [12]

14. Punt 32 van bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen, zoals gewijzigd, betreft „[s]toffen en preparaten die een of meer van de volgende stoffen bevatten", waaronder creosoot, creosootolie en destillaten (koolteer). Punt 32.1 bevat de voorwaarden voor het op de markt brengen en het gebruik van dergelijke stoffen en preparaten:

„Mogen niet worden gebruikt voor de behandeling van hout, indien zij

a) benz-a-pyreen in een concentratie van meer dan 0,005 % in massa of

b) met water extraheerbare fenolen in een concentratie van meer dan 3 % in massa of a én b bevatten.

Evenmin mag met deze stoffen of preparaten behandeld hout in de handel worden gebracht.

12 — De eerste, de tweede, de tiende, de elfde en de veertiende overweging van de considerans.

In afwijking hiervan:

i) mogen de genoemde stoffen en preparaten worden gebruikt voor de behandeling van hout in industriële installaties, indien zij

a) benz-a-pyreen in een concentratie van minder dan 0,05 % in massa en

b) met water extraheerbare fenolen in een concentratie van minder dan 3 % in massa bevatten.

[...]"

De biocidenrichtlijn

15. De biocidenrichtlijn [13] is vastgesteld op grond van artikel 100 A EG-Verdrag (thans, na wijziging, artikel 95 EG).

16. In de overwegingen 12 en 26 van de considerans ervan wordt verklaard:

„Overwegende dat er een Gemeenschapslijst moet worden opgesteld van werkzame stoffen die in biociden mogen worden gebruikt; [...]

Overwegende dat de volledige uitvoering van deze richtlijn en in het bijzonder het toetsingsprogramma nog verscheidene jaren op zich zullen laten wachten en dat [de richtlijn gevaarlijke stoffen] een kader biedt dat de ontwikkeling van de positieve lijst aanvult door beperkingen van het op de markt brengen en het gebruik van bepaalde werkzame stoffen en producten of groepen daarvan."

17. Artikel 1, lid 1, bepaalt dat de richtlijn betrekking heeft op a) de toelating en het op de markt brengen met het oog op het gebruik van biociden in de lidstaten; b) de wederzijdse erkenning van toelating binnen

13 — Richtlijn 98/8/EG (zie voetnoot 3).

de Gemeenschap, en c) de vaststelling op gemeenschapsniveau van een positieve lijst van werkzame stoffen die in biociden mogen worden gebruikt.

18. Artikel 1, lid 3, bepaalt dat de richtlijn van toepassing is „onverminderd toepasselijke communautaire bepalingen of in overeenstemming daarmee genomen maatregelen, zoals in het bijzonder" een aantal regelgevende maatregelen waaronder de richtlijn gevaarlijke stoffen.

19. Ingevolge artikel 2, lid 1, sub a, wordt in deze richtlijn onder „[b]iociden" verstaan „[w]erkzame stoffen en preparaten die, in de vorm waarin zij aan de gebruiker worden geleverd, een of meer werkzame stoffen bevatten en bestemd zijn om een schadelijk organisme te vernietigen, af te schrikken, onschadelijk te maken, de effecten daarvan te voorkomen of het op andere wijze langs chemische of biologische weg te bestrijden". Bijlage V bij deze richtlijn bevat een limitatieve lijst van 23 soorten producten met voor elke soort een indicatieve reeks beschrijvingen. Deze bijlage vermeldt onder de rubriek „Productsoort 8: houtconserveringsmiddelen":

„Producten voor conservering van hout, vanaf en met inbegrip van de zagerijfase, of houtproducten door bestrijding van organismen die hout vernietigen of beschadigen.

Tot dit productsoort behoren zowel preventieve als curatieve producten."

20. Overeenkomstig artikel 3, lid 1, moeten de lidstaten „bepalen dat een biocide op hun grondgebied slechts op de markt gebracht en gebruikt mag worden, indien het overeenkomstig deze richtlijn is toegelaten".

21. Artikel 5, lid 1, sub a, bepaalt dat de lidstaten een biocide slechts toelaten indien „de daarin aanwezige werkzame stof(fen) in bijlage I of IA is (zijn) vermeld en aan de eisen van die bijlagen is voldaan".

22. Ten tijde van de vaststelling van de biocidenrichtlijn bevatten de bijlagen geen enkele bepaling. De richtlijn voorziet in een procedure volgens welke werkzame stoffen na een evaluatie in de bijlagen worden opgenomen.

23. Artikel 16, lid 1, bepaalt:

„In verdere afwijking van artikel 3, lid 1, artikel 5, lid 1, [...] en onverminderd de leden 2 en 3, mag een lidstaat gedurende een periode van tien jaar vanaf [14 mei 2000] zijn huidige systeem of praktijk met betrekking tot het op de markt brengen van biociden blijven toepassen. Met name mag de lidstaat, overeenkomstig zijn nationale voorschriften, toelaten dat op zijn grondgebied een biocide op de markt wordt gebracht dat werkzame stoffen bevat die voor dat productsoort niet in bijlage I of IA zijn genoemd. Die werkzame stoffen moeten op [14 mei 2000] op de markt zijn als werkzame stoffen van een biocide [...]"

24. Artikel 16, lid 2, bepaalt dat de Commissie, na de aanneming van de richtlijn, een tienjarig werkprogramma start voor een systematisch onderzoek van al die werkzame stoffen. Gedurende deze periode van tien jaar kan volgens een voorgeschreven procedure worden besloten dat een werkzame stof wel of niet in de bijlagen I, IA of IB wordt opgenomen en, zo ja, onder welke voorwaarden. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, zorgen de lidstaten, nadat een dergelijk besluit is genomen, ervoor dat toelatingen voor biociden worden toegekend, gewijzigd of ingetrokken.

25. Tot nog toe is geen dergelijk besluit genomen, zodat de bijlagen I, IA en IB nog steeds geen enkele bepaling bevatten.

De nationale wettelijke regeling

26. Tussen partijen is in confesso dat het volgens de Nederlandse wettelijke bepalingen [14] verboden is, een bestrijdingsmiddel af te leveren, voorhanden of in voorraad te hebben, of in te voeren zonder toelating. Volgens de verwijzende rechter hebben de in de Nederlandse wettelijke regeling gestelde voorwaarden voor de toekenning van een toelating tot doel, het milieu beter te beschermen.

De hoofdgedingen en het verzoek om een prejudiciële beslissing

27. Verzoeksters in zaak C-281/03 zijn voormalige houders en/of aanvragers van een toelating voor bepaalde niet-landbouw-

14 — Bestrijdingsmiddelenwet 1962, *Staatsblad* 1962, 288; Regeling milieutoelatingseisen niet-landbouwbestrijdingsmiddelen, *Staatscourant* 1998, 15; Besluit milieutoelatingseisen niet-landbouwbestrijdingsmiddelen, *Staatsblad* 1998, 499, gewijzigd in *Staatsblad* 1999, 309.

bestrijdingsmiddelen (of biociden sensu lato) op basis van de werkzame stof steenkoolteeroliedestillaat (carbolineum en creosoot) die als houtverduurzamingsmiddelen worden gebruikt. Verzoeksters hebben bij de verwijzende rechter beroep ingesteld tegen de besluiten van het College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (hierna: „CTB") van 6 juli 2000 en 28 juni 2002 houdende ongegrondverklaring van hun bezwaren tegen eerdere besluiten waarbij in wezen de toelating voor deze bestrijdingsmiddelen niet onvoorwaardelijk werd verlengd of niet werd toegekend.

28. Zaak C-282/03 betreft een beroep tegen het besluit van 2 augustus 2002, waarbij het CTB verzoeksters bezwaar tegen besluiten tot intrekking van haar toelating voor een houtimpregneermiddel met stoffen die koper, chroom en arseen bevatten, ongegrond heeft verklaard en haar verzoek om verlenging van de toelating voor dat product heeft afgewezen.

29. Tussen partijen is in confesso dat de betrokken producten onder de afwijkingen van de punten 20 en 32 van bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen vallen. Bijgevolg is een lidstaat volgens deze richtlijn niet verplicht, het op de markt brengen of het gebruik van deze producten als houtverduurzamingsmiddel te beperken. De bestreden besluiten hebben evenwel tot gevolg dat het verzoeksters overeenkomstig de relevante Nederlandse wettelijke bepalingen verboden is, deze producten af te leveren, voorhanden of in voorraad te hebben, of in te voeren.

30. Het CTB heeft zich met name op het standpunt gesteld dat het niet verplicht was, de producten toe te laten alleen op grond dat een aantal toepassingen van houtimpregneermiddelen met creosoot of koper-, chroom- en arseenverbindingen volgens de richtlijn gevaarlijke stoffen niet onder het verbod van het gebruik van dergelijke stoffen vallen. Artikel 2 van de richtlijn gevaarlijke stoffen bepaalt dat de betrokken stoffen en preparaten alleen onder de in deze richtlijn gestelde voorwaarden op de markt mogen worden gebracht, en niet dat daarvoor toelating moet worden verleend. De richtlijn gevaarlijke stoffen sluit niet uit dat een lidstaat strengere voorwaarden stelt.

31. Aangezien de richtlijn gevaarlijke stoffen geen duidelijk antwoord geeft op de vraag of de daarin opgenomen regeling uitputtend is met betrekking tot de stoffen waarop ze van toepassing is, dan wel ruimte biedt voor aanvullende nationale voorwaarden, heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven in beide zaken het Hof de vraag gesteld of deze richtlijn een lidstaat toestaat, aanvullende voorwaarden te stellen voor het op de markt brengen en het gebruik van een biocide waarvan de werkzame stof is genoemd in bijlage I ervan.

32. Verzoeksters in beide zaken, het CTB, de Deense en de Nederlandse regering, en de Commissie hebben schriftelijke opmerkingen ingediend. Verzoeksters, de Stichting Behoud Leefmilieu en Natuur Maas en Waal (hierna: „Stichting"), interveniënte in het hoofdgeding in zaak C-282/03, de Nederlandse regering en de Commissie waren ter terechtzitting vertegenwoordigd.

33. Het CTB, de Stichting en de Deense en de Nederlandse regering stellen voor, de prejudiciële vraag bevestigend te beantwoorden, zakelijk weergegeven op grond dat de richtlijn gevaarlijke stoffen minimumvoorwaarden inhoudt, dat de desbetreffende nationale maatregelen niet binnen de werkingssfeer ervan vallen en/of dat het gebruik van de betrokken producten wordt geregeld door de biocidenrichtlijn, die voorrang heeft boven de richtlijn gevaarlijke stoffen. Verzoeksters en de Commissie zijn de tegenovergestelde mening toegedaan, in wezen op grond dat de richtlijn gevaarlijke stoffen een volledige harmonisatie van de binnen haar werkingssfeer vallende materie bewerkstelligt.

Discussie

34. Het is duidelijk dat de richtlijn gevaarlijke stoffen een harmonisatiemaatregel is die in hoofdzaak strekt tot opheffing van de belemmering voor het handelsverkeer voortvloeiend uit de verschillen tussen de nationale voorschriften inzake de voorwaarden voor het op de markt brengen en het gebruik van gevaarlijke stoffen en preparaten. Dit volgt uit de rechtsgrondslag ervan (artikel 100 EG-Verdrag, thans artikel 94 EG) en uit de vierde en de vijfde overweging van de considerans ervan. [15]

35. Hetzelfde geldt voor de richtlijnen 89/677 en 94/60, waarbij aan bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen punt 20 respectievelijk punt 32 werd toegevoegd, met de afwijkingen die in de onderhavige zaken aan de orde zijn: beide richtlijnen zijn vastgesteld op grond van artikel 100 A EG-Verdrag (thans, na wijziging, artikel 95 EG) en in de eerste overweging van de considerans van elke richtlijn [16] wordt benadrukt dat de richtlijn de totstandbrenging van de interne markt tot doel heeft.

36. Het is ook duidelijk dat richtlijn 89/677 met de invoering van de omstreden bepalingen betreffende arseen bovendien „een betere bescherming van het milieu" [17] beoogt, en dat richtlijn 94/60 met de invoe-

15 — Zie punt 7 hierboven.

16 — Zie de punten 10 en 13 hierboven.

17 — Zie de achtste overweging van de considerans, aangehaald in punt 11 hierboven.

ring van de omstreden bepalingen betreffende creosoot, ook negatieve effecten op het milieu wil verminderen. [18]

37. Wanneer een richtlijn tot regeling van gevaarlijke stoffen onder meer tot doel heeft, belemmeringen voor de handel in deze stoffen binnen de Gemeenschap op te heffen, zijn de regels van deze richtlijn niet bedoeld als regels die een minimumbescherming verlenen en de lidstaten de vrijheid laten, de daarin voorziene verplichtingen uit te breiden, doch als een uitputtende regeling. [19] Deze stelling weerspiegelt het door het Hof geformuleerde algemene beginsel dat wanneer de gemeenschapswetgever in een bepaalde materie een harmonisatierichtlijn heeft vastgesteld, de lidstaten niet bevoegd zijn om in dezelfde materie maatregelen te handhaven of in te voeren die niet in overeenstemming zijn met deze richtlijn. [20]

38. Mijns inziens sluit de richtlijn gevaarlijke stoffen bijgevolg prima facie uit dat een lidstaat in zijn nationale wettelijke regeling strengere voorwaarden voor het op de markt brengen en het gebruik van de stoffen en preparaten waarop de richtlijn betrekking heeft, vaststelt dan de in die richtlijn genoemde voorwaarden voor het op de markt brengen en het gebruik van deze stoffen. Tot de stoffen waarop de richtlijn betrekking heeft, behoren preparaten met arseenverbindingen en preparaten op basis van creosoot en koolteerdestillaten. De betrokken producten vallen dus duidelijk binnen de werkingssfeer van de richtlijn. Dit volstaat om de onderhavige zaak te onderscheiden van de zaken Burstein [21] en Toolex [22], waarnaar de Deense en de Nederlandse regering verwijzen en die betrekking hadden op producten die niet binnen de werkingssfeer van de richtlijn vielen. Bovendien is als gevolg van de nationale maatregelen die aan de orde zijn in de hoofdgedingen, het gebruik van dergelijke producten als houtverduurzamingsmiddel verboden, hoewel deze richtlijn dit gebruik expliciet regelt voor de gevallen waarin zij dit gebruik uitdrukkelijk toestaat.

39. Tegen deze uitlegging zijn verscheidene argumenten aangevoerd.

40. Allereerst stellen de Stichting en de Deense en de Nederlandse regering dat de richtlijn gevaarlijke stoffen slechts een minimale harmonisatie tot stand brengt.

18 — Zie de elfde overweging van de considerans, aangehaald in punt 13 hierboven.

19 — Zie bijvoorbeeld arrest Hof van 14 oktober 1987, Commissie/Denemarken, 278/85, Jurispr. blz. 4069, punt 22; zie eveneens arrest Hof van 5 april 1979, Ratti, 148/78, Jurispr. blz. 1629, en, met een verwijzing naar met name de richtlijn gevaarlijke stoffen, de opmerkingen van advocaat-generaal Saggio in de punten 22 en 23, de voorlaatste alinea van punt 31, van zijn conclusie bij het arrest van het Hof van 1 oktober 1998, Burstein, C-127/97, Jurispr. blz. 6005.

20 — Zie, voor een recente toepassing van dit beginsel, arrest Hof van 25 april 2002, Commissie/Griekenland, C-154/00, Jurispr. blz. I-3879.

21 — Zie voetnoot 19.

22 — Arrest Hof van 11 juli 2000, C-473/98, Jurispr. blz. I-5681.

41. De Deense regering beroept zich inzonderheid op het feit dat de richtlijn geen clausule inzake het vrij verkeer van goederen bevat (volgens welke een lidstaat niet mag beletten dat een product dat aan de vereisten van de richtlijn voldoet, wordt verkocht, gebruikt of in bezit wordt gehouden), noch een vrijwaringsclausule (die een lidstaat onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid geeft, het op de markt brengen van producten te verbieden ook al voldoen deze aan de vereisten van de richtlijn).

42. Mijns inziens is het ontbreken van een clausule inzake het vrij verkeer van goederen niet relevant. Zoals het Hof in het arrest Ratti [23] heeft verduidelijkt, heeft een dergelijke clausule in een richtlijn die is gericht op het wegwerken van de verschillen tussen de nationale voorschriften die een belemmering voor de vrije markt vormen, geen zelfstandige betekenis wanneer ze slechts een aanvulling is van de materiële bepalingen van de betrokken richtlijn om het vrije verkeer van de betrokken producten te waarborgen.

43. Wat het ontbreken van een vrijwaringsclausule betreft, is het paradoxaal te stellen dat, aangezien een richtlijn geen clausule bevat die een lidstaat de mogelijkheid geeft, met deze richtlijn niet in overeenstemming zijnde nationale maatregelen te nemen, deze richtlijn een geringere harmonisatie tot stand brengt dan een richtlijn die afwijkingen van de bepalingen ervan uitsluit. Opgemerkt zij dat verzoeksters in zaak C-281/03 de tegenovergestelde, en naar mijn mening logischere, conclusie trekken uit het ontbreken van een vrijwaringsclausule.

44. De Nederlandse regering verwijst naar het arrest Toolex [24], waarin het Hof heeft geoordeeld dat de richtlijn gevaarlijke stoffen „slechts minimumbepalingen formuleert".

45. Mijns inziens is het echter misleidend, dit citaat uit zijn context te lichten. Het volledige punt luidt als volgt:

„De [richtlijn gevaarlijke stoffen], die, zoals blijkt uit [...] artikel 2, slechts minimumbepalingen formuleert, staat uiteraard niet in de weg aan een regeling van een lidstaat inzake het op de markt brengen van stoffen [...], waarop zij geen betrekking heeft."

46. Hieruit blijkt dat het Hof slechts verklaarde dat de werkingssfeer van de richtlijn gevaarlijke stoffen is beperkt tot (i) het op de markt brengen en het gebruik van (ii)

23 — Punt 13 van dit arrest (zie voetnoot 19). Zie eveneens de voorlaatste alinea van punt 1 van de conclusie van advocaat-generaal Reischl.

24 — Punt 30 van dit arrest (zie voetnoot 22).

welbepaalde stoffen. Deze uitlegging wordt bovendien gestaafd door de opmerkingen van advocaat-generaal Mischo. [25]

47. De Nederlandse regering heeft verder onder verwijzing naar het arrest Van den Burg [26] ter terechtzitting verklaard dat het Hof in die zaak heeft geoordeeld dat de vogelrichtlijn [27] zowel een uitputtende regeling als een minimale harmonisatie bevatte.

48. Dit arrest is op kritiek onthaald, zowel wat de gebruikte terminologie als wat de redenering op dat punt betreft. [28] In elk geval kan dit arrest volgens mij niet nuttig worden toegepast op de onderhavige zaken. Het Hof onderzocht inzonderheid de werkingssfeer van artikel 14 van de vogelrichtlijn, dat de lidstaten toestaat, strengere beschermingsmaatregelen te nemen dan die waarin de richtlijn voorziet. De richtlijn gevaarlijke stoffen bevat geen soortgelijke bepaling.

49. In de tweede plaats stellen het CTB en de Deense regering dat de omstreden nationale maatregelen niet binnen de werkingssfeer van de richtlijn gevaarlijke stoffen vallen.

50. Het CTB betoogt dat het hoofddoel van deze richtlijn en inzonderheid van de beperkingen van het op de markt brengen en het gebruik van producten die creosoot en arseen bevatten, de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de gebruikers en van de consumenten is; de bescherming van het milieu komt een minder zwaarwegend belang toe. De nationale wettelijke regeling en de omstreden besluiten die op grond daarvan zijn genomen, hebben een specifiek doel, te weten de bescherming van het milieu tegen de risico's van hout dat behandeld is met houtverduurzamingsmiddelen die creosoot of arseen bevatten. De richtlijn gevaarlijke stoffen daarentegen regelt de eigenlijke behandeling van hout, of met andere woorden de toepassing van deze houtverduurzamingsmiddelen, uit het oogpunt van de bescherming van de gezondheid en de veiligheid.

51. De Deense regering voert een soortgelijk argument aan, namelijk dat de regeling voor creosoot in de richtlijn gevaarlijke stoffen alleen is gebaseerd op gezondheidsoverwegingen, in het bijzonder het gevaar van kanker; indien biociden die creosoot bevatten, niet aan een toelatingsregeling konden worden onderworpen, zouden de gevaren die zij opleveren, uit geen enkel ander oogpunt kunnen worden beoordeeld.

25 — De punten 45 en 46 van zijn conclusie.

26 — Arrest Hof van 23 mei 1990, C-169/89, Jurispr. blz. I-2143, punt 9.

27 — Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 103, blz. 1).

28 — Zie bijvoorbeeld Slot, P. J., „Harmonisation", *European Law Review* 1996, (378) 389, en Jans, J. H., *European Environmental Law*, 2000, 266-267.

52. Mijns inziens geven deze argumenten echter een vertekend beeld van de doelstellingen van de richtlijn gevaarlijke stoffen: uit de considerans van deze richtlijn en van de richtlijnen waarbij de in de onderhavige zaken aan de orde zijnde afwijkingen zijn toegevoegd [29], blijkt duidelijk dat de bescherming van het milieu wel degelijk een van de voornaamste doelstellingen van de regeling is.

53. Zo wordt in de tweede overweging van de considerans van de richtlijn gevaarlijke stoffen verklaard dat de voorschriften voor het op de markt brengen van gevaarlijke stoffen en preparaten „moeten bijdragen tot de bescherming van het milieu tegen alle stoffen en preparaten die milieugiftige eigenschappen hebben of het milieu kunnen verontreinigen". Deze overweging komt na de overweging dat deze voorschriften „de bescherming van de bevolking en in het bijzonder van de personen die deze stoffen gebruiken, moeten beogen" en vóór de overweging dat ze „moeten bijdragen tot herstel, behoud en verbetering van de kwaliteit van het leven van de mens".

54. In de considerans van richtlijn 89/677, waarbij de beperkingsvoorwaarde voor arseen en de afwijking daarvan werden toegevoegd aan bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen, wordt eerst verwezen naar de interne markt (eerste overweging) en dan naar gezondheids- en veiligheidsfactoren, inzonderheid naar de carcinogeniteit van een aantal stoffen (de tweede tot en met de zevende overweging, betreffende een aantal producten waarvan de beperkingsvoorwaarden zijn vastgesteld in de punten 1, 3, 5 en 13-18 van bijlage I). Kwik-, arseen- en tinverbindingen, die het onderwerp zijn van de punten 19, 20 respectievelijk 21 van bijlage I, komen ter sprake in de achtste overweging, waarin alleen de milieuoverwegingen worden genoemd.

55. In de considerans van richtlijn 94/60, waarbij de beperkingsvoorwaarde voor creosoot en de afwijking daarvan werden toegevoegd aan bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen, wordt in de eerste en de tweede overweging op een vergelijkbare manier de aandacht gevestigd op de interne markt, en in de derde tot en met de negende overweging op de noodzaak, het gebruik van kankerverwekkende, mutagene of voor de voortplanting giftige stoffen te regelen. Bij richtlijn 94/60 is echter punt 29 aan bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen toegevoegd teneinde het gebruik van de kankerverwekkende stoffen waarvan sprake is in de vierde overweging, te regelen (alsmede de punten 30 en 31, die het gebruik van mutagene respectievelijk voor de voortplanting vergiftige stoffen regelen). De tiende en de elfde overweging van de considerans [30] hebben elk afzonderlijk en specifiek betrekking op de in de hoofdgedingen aan de orde zijnde stof creosoot, die het onderwerp is van punt 32 van bijlage I. Hoewel in de tiende overweging

29 — Richtlijnen 89/677 en 94/60 (zie voetnoot 2).

30 — Zie punt 13 hierboven.

van de considerans wordt verwezen naar het feit dat creosoot „schadelijk voor de gezondheid kan zijn vanwege het gehalte aan stoffen waarvan bekend is dat zij kankerverwekkend zijn", handelt de daaropvolgende overweging van de considerans over de gevolgen van deze stof voor het milieu.

56. Het argument dat de in de hoofdgedingen omstreden nationale maatregelen niet binnen de werkingssfeer van de richtlijn gevaarlijke stoffen vallen op grond dat de bescherming van het milieu niet een van de voornaamste doelstellingen van deze richtlijn is, overtuigt mij derhalve niet.

57. In de derde plaats stellen het CTB, de Stichting en de Deense en de Nederlandse regering dat het gebruik van de betrokken producten wordt geregeld door de biocidenrichtlijn, die naar zij menen voorrang heeft boven de richtlijn gevaarlijke stoffen wanneer beide richtlijnen elkaar overlappen, en dat overeenkomstig laatstgenoemde richtlijn in de nationale wettelijke regeling strengere voorwaarden voor het op de markt brengen en het gebruik van de betrokken middelen mogen worden gesteld.

58. De richtlijn gevaarlijke stoffen is inderdaad van toepassing „[o]nverminderd de toepassing van andere desbetreffende communautaire voorschriften" [31], terwijl de biocidenrichtlijn van toepassing is „onverminderd toepasselijke communautaire bepalingen of in overeenstemming daarmee genomen maatregelen, zoals in het bijzonder" de richtlijn gevaarlijke stoffen. [32] Het CTB alsmede de Deense en de Nederlandse regering betogen, zakelijk weergegeven, dat uit de bewoordingen en uit de werkingssfeer van de twee richtlijnen alsmede uit de rechtspraak van het Hof [33] duidelijk blijkt dat de twee richtlijnen naast elkaar bestaan, met elk een eigen, van elkaar te onderscheiden, werkingssfeer. De richtlijn gevaarlijke stoffen beoogt met name de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de gebruikers en de consumenten, terwijl de biocidenrichtlijn de nadruk legt op de bescherming van het milieu. Voorzover beide richtlijnen elkaar overlappen, heeft de biocidenrichtlijn als lex specialis voorrang. Aangezien de omstreden besluiten betrekking hebben op het gebruik van biociden, dient de verenigbaarheid van deze besluiten met het gemeenschapsrecht te worden onderzocht tegen de achtergrond van de biocidenrichtlijn en niet tegen de achtergrond van de richtlijn gevaarlijke stoffen. De door laatstgenoemde richtlijn verwezenlijkte mate van harmonisatie is bijgevolg niet relevant.

59. Deze argumenten overtuigen niet mij.

31 — Artikel 1, lid 1 (zie punt 8 hierboven).

32 — Artikel 1, lid 3 (zie punt 18 hierboven).

33 — Arresten Hof van 27 juni 1996, Brandsma, C-293/94, Jurispr. blz. I-3159; 17 september 1998, Harpegnies, C-400/96, Jurispr. blz. I-5121, en 29 september 1999, Nederhoff, C-232/97, Jurispr. blz. I-6385.

60. Om te beginnen is het duidelijk dat er in een aantal taalversies, waaronder de Engelse, de Franse en de Duitse taalversie, een fout is geslopen in de formulering van artikel 1, lid 3, van de biocidenrichtlijn. Deze taalversies wekken de indruk dat de richtlijn „van toepassing is" op een aantal andere wettelijke maatregelen betreffende een aantal verschillende materies. Het is echter duidelijk dat dit geenszins de bedoeling van de gemeenschapswetgever kan zijn geweest: het heeft uiteraard geen zin dat een richtlijn die een bepaalde materie regelt, van toepassing is op een andere richtlijn of op een verordening die een andere materie regelt.

61. Uit de opzet van de biocidenrichtlijn vloeit eerder voort dat artikel 1, lid 3, betekent dat deze richtlijn van toepassing is „onverminderd toepasselijke communautaire bepalingen of in overeenstemming daarmee genomen maatregelen, zoals in het bijzonder [onverminderd]" de daaronder genoemde wettelijke regelingen of in overeenstemming daarmee genomen maatregelen. Deze uitlegging, die ondubbelzinnig tot uiting komt in bijvoorbeeld de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taalversie, houdt bovendien steek.

62. Naar mijn mening is artikel 1, lid 3, echter volstrekt irrelevant, aangezien de biocidenrichtlijn in geen geval het recht van de lidstaten om biociden toe te laten kan regelen, aangezien de bijlagen ervan nog niet zijn vastgesteld. De gehele toelatingsregeling die deze richtlijn beoogt in te voeren, hangt er immers van af of de actieve stof(fen) van de betrokken biocide in een van deze bijlagen is (zijn) opgenomen.

63. Dat de door de biocidenrichtlijn beoogde harmonisatie nog in de kinderschoenen staat, is erkend in de rechtspraak van het Hof en in de communautaire regelgeving.

64. Het Hof heeft in de zaak Schreiber [34] verklaard dat ten tijde van de in het hoofdgeding in die zaak ten laste gelegde feiten (maart 2001) „de harmonisatie waarin [de biocidenrichtlijn] voorziet, nog niet volledig was verwezenlijkt, aangezien de bijlagen I, IA en IB bij die richtlijn, waarin de werkzame stoffen worden genoemd die mogen worden gebruikt in biociden, biociden met een gering risico en in producten die enkel basisstoffen bevatten, nog niet op gemeenschapsniveau waren vastgesteld". Dat is nu nog steeds het geval.

34 — Arrest van 15 juli 2004, C-443/02, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie, punt 20.

65. In de considerans van richtlijn 2001/90/EG [35], waarbij punt 32 van bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen, betreffende creosoot, is gewijzigd, wordt verklaard dat ingevolge de biocidenrichtlijn „de toelating van biociden op Europees niveau [wordt] geharmoniseerd [...] In afwachting van de harmonisatie van de voorschriften krachtens [de biocidenrichtlijn] moeten de beperkingen op het gebruik van creosoot aan de technische vooruitgang worden aangepast." [36] Bij richtlijn 2001/90 werd punt 32 aldus gewijzigd dat het gebruik van creosoot voor de behandeling van hout en het op de markt brengen van met creosoot behandeld hout volledig wordt verboden, en dat de voorwaarden voor de afwijking van dit verbod nog strenger worden gemaakt.

66. In de considerans van richtlijn 2003/2/EG [37], waarbij punt 20 van bijlage I bij de richtlijn gevaarlijke stoffen, betreffende arseen, is gewijzigd, staat in dezelfde teneur te lezen dat „in afwachting van de harmonisatie van de voorschriften ingevolge [de biocidenrichtlijn] de beperkingen ten aanzien van arseen in [de richtlijn gevaarlijke stoffen] aan de technische vooruitgang [moeten] worden aangepast". [38] Bij richtlijn 2003/2 werd punt 20 aldus gewijzigd dat het op de markt brengen van hout dat behandeld is met preparaten op basis van arseenverbindingen volledig wordt verboden, en dat de voorwaarden voor de afwijking van dit verbod nog strenger worden gemaakt.

67. Ten tijde van de feiten die tot de hoofdgedingen hebben geleid, was de biocidenrichtlijn bijgevolg nog niet volledig van toepassing (en ze is dat nog steeds niet). Het CTB en de Deense regering stellen echter dat de lidstaten hun nationale regeling voor biociden mogen behouden gedurende de overgangsperiode van artikel 16, lid 1, van deze richtlijn, volgens hetwelk een lidstaat gedurende een overgangsperiode van tien jaar „zijn huidige systeem of praktijk met betrekking tot het op de markt brengen van biociden [mag] blijven toepassen".

68. Mijns inziens kan niet worden aanvaard dat in afwachting dat de biocidenrichtlijn volledig wordt uitgevoerd, artikel 16, lid 1, ervan een lidstaat een onbeperkte discretionaire bevoegdheid verleent om producten toe te laten die binnen de werkingssfeer van zowel deze richtlijn als de richtlijn gevaarlijke stoffen vallen. In de considerans van de biocidenrichtlijn wordt uitdrukkelijk verklaard dat „de volledige uitvoering [...] nog verscheidene jaren op zich [zal] laten wachten" en dat de richtlijn gevaarlijke stoffen ondertussen een aanvullend kader biedt ter beperking van het op de markt brengen en het gebruik van een aantal werkzame stoffen en producten.

35 — Richtlijn van de Commissie van 26 oktober 2001 tot zevende aanpassing aan de technische vooruitgang van bijlage I bij richtlijn 76/769 (PB L 283, blz. 41). De richtlijn eist dat de lidstaten de bepalingen die nodig zijn om aan de richtlijn te voldoen, uiterlijk op 31 december 2002 vaststellen en niet later dan 30 juni 2003 toepassen.

36 — Overweging 5 van de considerans.

37 — Richtlijn van de Commissie van 6 januari 2003 inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van arseen (tiende aanpassing aan de technische vooruitgang van richtlijn 76/769/EEG van de Raad) (PB L 4, blz. 9). De richtlijn eist dat de lidstaten de bepalingen die nodig zijn om aan de richtlijn te voldoen, uiterlijk op 30 juni 2003 vaststellen en niet later dan 30 juni 2004 toepassen.

38 — Overweging 8 van de considerans.

69. Hoewel artikel 16, lid 1, bepaalt dat een lidstaat gedurende deze overgangsperiode zijn huidige systeem of praktijk met betrekking tot het op de markt brengen van biociden mag blijven toepassen, is het dus duidelijk dat dit systeem in overeenstemming moet zijn met andere bepalingen van het gemeenschapsrecht. Wanneer een lidstaat het op de markt brengen en/of het gebruik van producten die binnen de werkingssfeer van de richtlijn gevaarlijke stoffen vallen, wil regelen, moeten zijn nationale voorschriften bijgevolg in overeenstemming zijn met deze richtlijn.

70. Mijns inziens biedt de rechtspraak waarnaar de Nederlandse regering verwijst [39], geen steun voor de stelling van deze regering dat de richtlijn gevaarlijke stoffen en de biocidenrichtlijn naar elkaar bestaan, met elk een eigen, van elkaar te onderscheiden, werkingssfeer. In de zaak Brandsma, die in elk geval van lang vóór de biocidenrichtlijn dateert, viel de werkzame stof in het betrokken product niet binnen de werkingssfeer van de richtlijn gevaarlijke stoffen. [40] In de zaak Harpegnies, waarvan de feiten zich eveneens hebben voorgedaan vóór de totstandkoming van de biocidenrichtlijn, heeft het Hof zijn beslissing gebaseerd op de omstandigheid dat voor de productie en de verhandeling van de betrokken producten geen op gemeenschapsniveau geharmoniseerde regels golden; [41] dat is in casu anders. In de zaak Nederhoff ging het, zoals de verwijzende rechter heeft opgemerkt, niet om een nationale wettelijke regeling waarin voorwaarden worden gesteld voor het op de markt brengen of het gebruik van een stof die binnen de werkingssfeer van de richtlijn gevaarlijke stoffen valt, doch om een regeling met betrekking tot de verontreiniging van de oppervlaktewateren door met deze stof behandelde producten. Het Hof heeft geoordeeld dat richtlijn 76/464/EEG [42] op deze situatie van toepassing is, en dat deze richtlijn een lidstaat uitdrukkelijk toestaat, strengere maatregelen te nemen dan die waarin die richtlijn voorziet. Aangezien artikel 1, lid 1, van de richtlijn gevaarlijke stoffen bepaalt dat deze van toepassing is onverminderd de toepassing van andere communautaire voorschriften, heeft het Hof geoordeeld dat richtlijn 76/464 voorrang had. Ik zie niet in hoe deze beslissing mutatis mutandis kan worden toegepast op de onderhavige zaken, aangezien de biocidenrichtlijn niet van toepassing is.

71. Ten slotte heeft de Nederlandse regering ter terechtzitting verklaard dat het niet logisch is, dat een lidstaat niet bevoegd zou zijn, een regeling in te voeren voor biociden met gevaarlijke stoffen die binnen de werkingssfeer van de richtlijn gevaarlijke stoffen vallen, terwijl hij minder schadelijke producten zonder dergelijke stoffen, zoals de blokjes cederhout waarover het in het recente arrest Schreiber [43] ging, wel zou kunnen regelen.

39 — Zie voetnoot 33.

40 — Zie punt 10 van het arrest en punt 16 van de conclusie van advocaat-generaal Fennelly.

41 — Zie punt 27 van het arrest. Geen enkele partij had zich blijkbaar op de richtlijn gevaarlijke stoffen beroepen.

42 — Richtlijn van de Raad van 4 mei 1976 betreffende de verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen die in het aquatisch milieu van de Gemeenschap worden geloosd (PB L 129, blz. 23).

43 — Zie voetnoot 34.

72. Deze zaak had echter betrekking op een product (blokjes cederhout) dat onder geen enkel ander communautair voorschrift viel. Bijgevolg heeft het Hof onderzocht of het door een lidstaat gestelde vereiste van voorafgaande toelating voor het op de markt brengen van dergelijke producten rechtmatig is tegen de achtergrond van de artikelen 28 EG en 30 EG. De producten waarover het in de hoofdgedingen gaat, vallen daarentegen wel onder een communautair voorschrift. Dat lijkt mij voldoende om de onderhavige zaken te onderscheiden van de zaak Schreiber.

73. Mijns inziens is er voor de Nederlandse regering geen reden tot bezorgdheid dat deze uitlegging zou leiden tot de abnormale situatie dat een lidstaat niet bevoegd is, een regeling in te voeren voor biociden met gevaarlijke stoffen die binnen de werkingssfeer van de richtlijn gevaarlijke stoffen vallen, doch wel bevoegd is, een regeling in te voeren voor minder schadelijke biociden zonder dergelijke stoffen. Juist omdat een aantal biociden, zoals die welke in de onderhavige zaken aan de orde zijn, potentieel schadelijk zijn, kunnen zij naar nationaal recht aan strikte, maar uiteenlopende controles worden onderworpen, en is daarvoor een communautaire regeling dringend nodig.

74. Gelet op een en ander concludeer ik dat de richtlijn gevaarlijke stoffen een lidstaat niet toestaat, aanvullende voorwaarden te stellen voor het op de markt brengen en het gebruik van een biocide waarvan de werkzame stof is genoemd in bijlage I bij deze richtlijn.

75. Ten slotte nog twee opmerkingen om de mogelijke bezorgdheid weg te nemen dat de door mij voorgestelde uitlegging de bevoegdheid van een lidstaat ter zake van de bescherming van het milieu al te veel inperkt.

76. Ten eerste zij benadrukt dat mijn conclusie niet impliceert dat het voor een lidstaat die in de situatie van Nederland verkeert, volledig uitgesloten is, strengere normen op te leggen. In het geval van een harmonisatierichtlijn op grond van artikel 95 EG (voorheen artikel 100 A EG-Verdrag) heeft een lidstaat die nationale bepalingen wenst te handhaven of vast te stellen die strenger zijn dan de in de richtlijn voorziene bepalingen en die onder meer verband houden met de bescherming van het milieu, krachtens artikel 95, lid 4 of lid 5, EG [44] de mogelijkheid, de Commissie in kennis te stellen van deze bepalingen en van de redenen voor het handhaven of het vaststellen ervan. Nederland heeft van de procedure van artikel 95 EG gebruik gemaakt voor een aantal aspecten van zijn regeling betreffende creosoot, hoewel blijkbaar niet voor de aspecten die aan de orde zijn in de onderhavige zaken. [45]

44 — Zie punt 6 hierboven.

45 — Beschikking 1999/832/EG van de Commissie van 26 oktober 1999 inzake de kennisgeving door het Koninkrijk der Nederlanden van de nationale bepalingen inzake de beperking van het op de markt brengen en het gebruik van creosoot (PB L 329, blz. 25) en beschikking 2002/59/EG van de Commissie van 23 januari 2002 betreffende de kennisgeving, krachtens artikel 95, lid 5, van het EG-Verdrag, door het Koninkrijk der Nederlanden van een ontwerp van nationale bepalingen inzake de beperking van het op de markt brengen en het gebruik van gecreosoteerd hout (PB L 23, blz. 37).

77. Ten tweede zijn sinds de feiten die tot de onderhavige zaken hebben geleid, in bijlage I strengere voorwaarden gesteld voor creosoot en voor arseenverbindingen: de desbetreffende bepalingen van de richtlijnen 2001/90[46] en 2003/2[47] zijn samengevat in de punten 65 en 66 hierboven. Bijgevolg zijn de praktische gevolgen van de uitlegging van de richtlijn gevaarlijke stoffen voor het onderhavige geval in elk geval beperkt.

Conclusie

78. Gelet op een en ander geef ik het Hof in overweging, de vraag van het College van Beroep voor het bedrijfsleven te beantwoorden als volgt:

Richtlijn 76/769/EEG van de Raad van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten staat een lidstaat niet toe, aanvullende voorwaarden te stellen voor het op de markt brengen en het gebruik van een biocide waarvan de werkzame stof is genoemd in bijlage I bij deze richtlijn.

46 — Zie voetnoot 35.
47 — Zie voetnoot 37.